

Válečné vzpomínky z naší obce, aneb Jak to tenkrát bylo...

Výukový materiál pro žáky

Vydáno u příležitosti 70. výročí ukončení II. světové války

Bystřice pod Lopeníkem, duben 2015

Válečné vzpomínky z naší obce aneb jak to tenkrát u nás bylo...

V naší obci byli Němci od začátku okupace, tedy od 15. března 1939. Toho dne, kdy přišli do naší obce, bylo špatné počasí, na ulici nebylo vidět človíčka. Lidé brečeli doma od stesku a žalu. Němci přišli ke starostovi, panu Josefu Matějčíkovi a žádali o ubytování po domech. Po několika dnech však někteří odešli a ve vesnici zůstalo jen asi 70 příslušníků celní stráže. Velitelství celní stráže bylo umístěno na Nové silnici, *(horní konec, ulice „U lavečky,“ čtvrtý dům po levé straně při vjezdu do vesnice))* v domě číslo 253, kde dnes bydlí Paníčkovi. Lidé měli strach a obavy, snažili se však s Němci vycházet po dobrém.

První setkání místních obyvatel s gestapem *(s německou armádou)* bylo na nějaké zábavě, kdy jeden z místních hochů nedovolil, aby šel s jeho dívkou tančit právě německý voják. Semlela se šarvátka a místní mládenec dal německému vojákovi facku. To bylo pro Němce velmi ponižující, začali ihned střílet, lidé prchali domů. Naštěstí nebyl nikdo zraněn. Hned druhý den ráno bylo velké vyšetřování na obecním úřadě. Velké štěstí bylo, že pan místostarosta Bohumil Šmigura, uměl velmi dobře německy, vše uměl dobře vysvětlit. Německá armáda se na čas ve vesnici neobjevila.

Další nepříjemné chvílky zažili rodiče mládenců, kteří tajně utekli 6. ledna roku 1940 do Anglie, bojovat proti Němcům. Byli to: Bohumil Petrůj, František Guryča a Rostislav Guryča. Bylo jim teprve 19 a 20 let.

Odešli přes Slovensko, Maďarsko, Jugoslávii. (*Jugoslávie-společný stát, dnešní Srbsko, Slovinsko, Bosna-Hercegovina, Chorvatsko, Makedonie, Černá Hora*). Odtud se dostali do Sýrie a potom lodí do Anglie. Tito mládenci se vrátili zpět za více jak 5 let, v červnu 1945, tedy až po ukončení II. světové války. Jejich rodiče prožívali velmi smutné chvílky, kdy dlouho neměli o svých mladých synech žádné zprávy. Němečtí vojáci jich vyslýchali, a od koncentračního tábora tyto rodiče zachránil jistý německý voják, který si pochvaloval, jak se Bystřičané dobře starají o ubytované německé vojáky.

Nešťastné roky si však vybíraly i opravdu krutou daň. V koncentračním táboře zemřela celá rodina Romů – Holomkovi. Měli chaloupku poblíž dnešního vodojemu, na silnici směrem na Lopeník. Tato rodina Romů byla bezproblémová, jejich děti rádně chodily do školy.

Válečné roky ubíhaly, konec války se blížil... Němci se odstěhovali do nových celnic na kraji |Lopeníku a Mikulčině vrchu. Dva dny před Vánocemi roku 1944, přišli do školy 4 němečtí důstojníci, kteří nařizovali vystěhování školy. Zavládl strach a napětí... Štěstí bylo, že jedna z paní učitelek uměla dobře německy, a když si s vojáky povídala, vyšlo najevo, že si Němci spletli naši Bystřici, s Bystřicí pod Hostýnem a tak odešli... To byla úleva!

Od začátku roku 1945 již lidé tušili, že se opravdu blíží vytoužený konec války.

Hned počátkem ledna 1945 nastalo na státní silnici rušno. Začaly se objevovat první skupinky ustupující německé armády. A začalo další trápení pro naše občany. Tuhá, mrazivá zima donutila Němce k tomu, aby se opět ubytovali po domech v obci. Starosta byl donucen rozmístit německé vojáky na přenocování po domech. Lidem v obci nic „nezbývalo“, raději je přijali, měli strach. Němci byli ve špatném stavu, oblečení měli špinavé a velmi potřhané. Často nosili ženský oděv, protože jiný prostě neměli a zima byla velmi krutá.

Školákům se protáhly vánoční prázdniny tak, že do konce školního roku už do školy nenastoupili. Jaro se však postupně blížilo a s ním i vytoužené osvobození.

26. duben začal nervozitou Němců, ti začali balit své věci a odcházeli směrem na Komňu. Večer, 26. dubna, tu zbylo jenom několik skupinek německých vojáků, kteří se vzdát nechtěli a začali připravovat mstu. Tito vojáci rozmísťovali pod mosty miny. Noc z 26. na 27. dubna byla velmi nepříjemná, lidé se báli o životy své a svých blízkých. Kolem půlnoci prošla obcí rota Němců přes Malou Stranu a směřovala dál směrem na Komňu a Nezdenice. Z lesů kolem Bystřice byly slyšet výstřely. Občané se ukrývali, kde mohli, ve sklepech, na půdách a v jiných krytech, nejedli i několik dní, ale hlavně se báli.

Za svítání, 27. dubna 1945, otřásly obcí mohutné výbuchy. Byly vyhozeny mosty. Oba u hlavní silnice a druhý ve vesnici, tam, kde bydlí paní Šupinová č. 9 (*pod obecním úřadem*). Jako poslední byl vyhozen také most v „Korenové“- u hlavní silnice, směrem na Starý Hrozenkov.

Ráno, 27. dubna 1945, nebylo v obci ani jednoho Němce.

Kolem desáté hodiny dopoledne přišel do vesnice od Bánova ruský důstojník. Chtěl vědět, jestli už je dědina bez Němců. Oznámil, že fašisté už byli vyhnáni z Korytné, Nivnice, Suché Lozi, Bánova i Uherského Brodu. Občan naší obce, pan Urbanec, který byl ještě mladý chlapec, měl obrovskou radost. Pověsil na lípu u zvonice (*ted' už tam strom není*), bílý prapor, aby naši osvoboditelé, rumunští vojáci, věděli, že je vesnice bez Němců. Ti však na něj začali z úkrytů střílet a zranili ho. Zraněný nebyl jen on. Ještě před polednem se vydal na cestu do lesa další chlapec, pan Zděněk Velecký, aby informoval Rumuny, že v obci již fašisté nejsou. I on byl ukrytými Němci postřelen. Oba chlapci pak byli převezeni do nemocnice na Slovensko, do Nového Města nad Váhom, kde je ošetřili.

Asi v 17. hodin se vyhrnulo z „Řídkého hája“ (*les kolem myslivecké chaty směrem na Lopeník*) mnoho, mnoho vojáků - osvoboditelů. Byli to rumunští vojáci, kteří bojovali společně s ruskými vojáky pod vedením generála Žmačenka.

Bystřičané je vítali se slzami v očích, s velkým očekáváním a radostí. **27. dubna 1945 v odpoledních hodinách byla naše obec, Bystřice pod Lopeníkem osvobozena.**

Němci se i přesto nechtěli ještě zcela vzdát. Stále byly slyšet střelby z lesů, bylo zničeno několik domů v Chalupách. (*Chalupy – část obce směrem od kavárny k poště po pravé straně*)

Na druhý den, 28. dubna se vydali rumunští vojáci vyhnat z lesů ukryté prchající německé vojáky. Fašisté uprchli, ale bohužel, někteří rumunští vojáci se již nevrátili.

Muži z vesnice začali rychle opravovat mosty, aby tudy, po hlavní silnici, mohli projíždět i další osvoboditelé (*vojáci, kteří pokračovali směrem na Uherský Brod, aby mohli osvobozovat další území naší republiky*). Obcí dokonce projeli i vojáci pod vedením generála Ludvíka Svobody, který byl později naším prezidentem.

Lidé se radovali, vesnice byla svobodná. Válka však měla i své oběti.

Při osvobození naší obce padlo 27 rumunských vojáků. Byli pochováni nedaleko dnešní kaple sv. Josefa, později byly jejich ostatky převezeny do Bánova. Padlí němečtí vojáci byli pochováni u dolního kříže. (*rozcestí k cestě na hřbitov*)

Obětmi II. světové války byli tito občané Bystřice:

Josef Mahdalík – umučen v koncentračním táboře

Josef Guryča – padl v boji s Němci u obce Míkovice (nedaleko Uh. Hradiště)

Josef Matucha, zastřelen těsně před osvobozením obce 19. dubna 1945, na dvoře u sousedů, když si prohlížel vůz plný zbraní. Zůstaly po něm tři děti, a jeho dcera, tenkrát ještě nenarozená Anička, svého tatínka nikdy nepoznala.

A také ve válce zahynula pětičlenná rodina Holomkova.

Všem obětem II. světové války patří naše poděkování za projevené hrdinství a naše úcta k nim. Položili svůj život, abychom my, mohli být svobodní.

Od roku 1945, tedy konce II. světové války je dlouhá doba, ale jsou to roky, které se zapsaly nesmazatelně, černým písmem, do historie našeho českého národa.

I my, děti musíme tuto historii znát, poučit se z ní, abychom si mohly vážit přítomnosti.

Jako výukový materiál pro děti bystrické školy vypracovala Monika Petrášová, díky poutavému vyprávění svého tatínka p. Bohumila Matuchy a dědečka p. Františka Guryče. Oběma patří velký dík.